MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

Seduta tal-25 ta' Frar, 2010

Numru 10/2000

Ir-Repubblika ta’ Malta

vs

Emanuel sive Leli Camilleri

Il-Qorti:

1. Rat l-Att ta’ Akkuza migjub fil-Qorti Kriminali mill-Avukat Generali fis-6 ta’ April 2000 kontra Emanuel sive Leli Camilleri li permezz tieghu l-istess Avukat Generali akkuzah, recidiv f’delitt, talli (1) forna jew ipprokura jew offra li jforni jew li jipprokura d-droga eroina kontra l-ligi; (2) biegh jew xort’ohra ttraffika d-droga kokaina kontra l-ligi; (3) dolozament b’sustanza esplossiva ghamel

esplozjoni li tista' tqieghed f'perikolu l-hajja ta' haddiehor jew taghmel hsara gravi lil hwejjeg haddiehor; (4) dolozament bil-hsieb li joqtol persuna jew li jqieghed il-hajja taghha f'perikolu car, wera dan il-hsieb b'atti esterni u ta bidu ghall-esekuzzjoni tad-delitt ta' omicidju volontarju li ma giex esegwit minhabba xi haga accidentali u indipendenti mill-volonta` tieghu; (5) minghajr il-hsieb li joqtol jew li jqieghed il-hajja ta' haddiehor f'perikolu car, ikkaguna hsara fil-gisem jew fis-sahha ta' persuni ohra, liema offiza volontarja fuq il-persuna hija ta' natura gravi peress li gabet marda tal-gisem li damet ghal tletin gurnata jew izjed, inkella ghal daqshekk zmien zammet lill-offiz milli jmur ghax-xoghol tieghu;

2. Rat is-sentenza tal-Qorti Kriminali tas-17 ta' Jannar 2005 li permezz taghha dik il-Qorti, wara li rat il-verdett tal-gurati li bih b'seba' (7) voti favur u zewg (2) voti kontra sabu lill-imsemmi Emanuel sive Leli Camilleri hati ta' l-akkuza taht l-Ewwel Kap ta' l-Att ta' Akkuza, bi tmien voti (8) favur u wiehed (1) kontra sabuh hati ta' l-akkuza taht it-Tieni Kap ta' l-Att ta' Akkuza, b'seba' (7) voti favur u zewg (2) voti kontra sabuh hati ta' l-akkuza taht it-Tielet Kap ta' l-Att ta' Akkuza, b'seba' (7) voti favur u zewg (2) voti kontra sabuh hati ta' l-akkuza taht ir-Raba' Kap ta' l-Att ta' Akkuza u b'sitt (6) voti favur u tliet (3) voti kontra sabuh mhux hati ta' l-akkuza taht il-Hames Kap ta' l-Att ta' Akkuza, u wara li rat il-verdett ulterjuri tal-gurati li bih unanimament iddikjaraw lill-istess Emanuel sive Leli Camilleri hati ta' l-addebitu tar-recidiva fir-rigward ta' l-Ewwel, it-Tieni, it-Tielet u r-Raba' Kapi ta' l-Att ta' Akkuza, iddecidiet kif gej:

"Tiddikjara lil Emanuel sive Leli Camilleri, recidiv, hati talli bejn l-ewwel (1) ta' Mejju, elf disa mija w erbgha w disghin (1994) u l-hmistax (15) ta' Gunju tal-elf disa' mija w tmienja w disghin (1998) forna jew ipprokura jew offra li jforni jew li jipprokura d-droga eroina specifikata fl-ewwel Taqsima tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi (Kap. 101) lil persuna jew ghal xi persuna minghajr ma kellu licenzja mill-President ta' Malta w minghajr ma kien awtorizzat bir-Regoli tal-1939 ghall-Kontroll Intern tal-Medicini Perikoluzi jew minn xi awtorita` moghtija mill-

President ta' Malta li jforni d-droga msemmija w minghajr ma kien fil-pussess t'awtorizzazzjoni ghall-importazzjoni jew ghall-esportazzjoni mahruga mit-Tabib Principali tal-Gvern skond id-disposizzjoni tat-Taqsima VI tal-Ordinanza msemmija w minghajr ma kellu licenzja jew xort'ohra awtorizzat li jimmanifattura jew li jforni d-droga msemmija w minghajr ma kellu licenzja jipprokura l-istess droga, b'dan li r-reat sar b'diversi atti maghmula w li kienu jiksru l-istess disposizzjoni tal-ligi, ukoll jekk fi zminijiet differenti u gew maghmula b'risoluzzjoni wahda, w dana skond l-Ewwel Kap tal-Att tal-Akkuza;

"Tiddikjara wkoll lil Emanuel sive Leli Camilleri, recidiv, hati talli bejn l-ewwel (1) ta' Mejju tal-elf disa' mija w erbgha w disghin (1994) u l-hmistax (15) ta' Gunju, tal-elf disa' mija w tmienja w disghin (1998) biegh jew xort'ohra ttraffika fid-droga kokajina specifikata fir-Raba' Taqsima tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi (Kap. 101) lil persuna jew ghal xi persuna minghajr ma kellu licenzja mill-President ta' Malta w minghajr ma kien awtorizzat bir-Regoli tal-1939 ghall-Kontroll Intern tal-Medicini Perikoluzi jew minn xi awtorita` moghtija mill-President ta' Malta li jforni d-droga msemmija w minghajr ma kien fil-pussess ta' awtorizzazzjoni ghall-importazzjoni jew ghall-esportazzjoni mahrug mit-Tabib Principali tal-Gvern skond id-disposizzjoni tat-Taqsima VI tal-Ordinanza msemmija w minghajr ma kellu licenzja jew xort'ohra awtorizzat li jimmanifattura jew li jforni d-droga msemmija w minghajr ma kellu licenzja jipprokura l-istess droga; b'dan li r-reat sar b'diversi atti maghmula w li kienu jiksru l-istess disposizzjoni tal-ligi, ukoll jekk fi zminijiet differenti, u gew maghmula b'risoluzzjoni wahda, w dana skond it-Tieni Kap tal-Att tal-Akkuza;

"Tiddikjara wkoll lil Emanuel sive Leli Camilleri, recidiv, hati talli fit-tlieta w ghoxrin (23) ta' Mejju tal-elf disa' mija w erbgha w disghin (1994) fi Triq Santa Domenica, Zabbar, dolozament, b'sustanza esplossiva, ghamel espluzzjoni li tista' tqieghed f'periklu l-hajja ta' haddiehor jew taghmel hsara gravi lil hwejjeg haddiehor, u dana skond it-Tielet Kap tal-Att tal-Akkuza;

"Tiddikjara wkoll lil Emanuel sive Leli Camilleri, recidiv, hati ta' tentattiv t'omicidju volontarju w cioe` talli fil-lejl tat-tlieta w ghoxrin (23) ta' Mejju, tal-elf disa' mija w erba' w disghin (1994) fi Triq Santa Domenica, Zabbar, ghall-habta tas-siegha w nofs (1.30 a.m.) ta' bil-lejl , dolozament bil-hsieb li joqtol jew ipoggi f'periklu car il-hajja ta' Michael Cassar u l-familjari tieghu, wera dan il-hsieb b'atti esterni w ta bidu ghall-esekuzzjoni tad-delitt ta' omicidju volontarju li ma giex esegwit minhabba xi haga accidentali w indipendenti mill-volonta` tieghu, u dana skond ir-Raba' Kap tal-Att tal-Akkuza;

"Tiddikjara wkoll lil Emanuel sive Leli Camilleri mhux hati tal-Hames Kap tal-Att tal-Akkuza w minnha tilliberah";

3. Rat illi bl-istess sentenza l-ewwel Qorti, wara li rat l-artikoli 2, 9, 10(1), 12, 14, 20, 22(1)(a)(2)(a)(i)(bb) u 26 ta' l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi (Kap. 101) u r-Regola 4(a) tar-Regoli ta' l-1939 dwar il-Kontroll Intern tal-Medicini Perikoluzi (G.N. 292/1939), u l-artikoli 311, 312(3), 211, 41(1)(a), 17(b), 18, 23, 31, 49, 50 u 533 tal-Kodici Kriminali, ikkundannat lill-appellant Emanuel sive Leli Camilleri ghall-piena ta' hamsa u tletin (35) sena prigunerija li minnu jrid jintaqqas kull perijodu li huwa ghamel taht arrest preventiv biss in konnessjoni ma' dan il-kaz, u ghall-hlas ta' multa ta' hamsin elf lira Maltin (Lm50,000) li, jekk ma tithallasx fi zmien hmistax-il jum mid-data tas-sentenza appellata, tigi konvertita fi tmintax-il xahar prigunerija; gie kkundannat ukoll li jhallas is-somma ta' mija u disa' liri Maltin (Lm109) spejjez peritali nkorsi tul il-process. L-ewwel Qorti ordnat il-konfiska favur il-Gvern ta' Malta ta' l-oggetti kollha li dwarhom saru r-reati u li jinsabu esebiti, kif ukoll il-konfiska favur il-Gvern ta' Malta ta' kull flejjes jew proprjeta` mobbli u immobbli ta' l-appellant. Finalment, l-ewwel Qorti ordnat, sakemm l-Avukat Generali ma jindikax b'nota li ghandha tigi pprezentata fi zmien hmistax-il jum mid-data tas-sentenza appellata li d-droga esebita hija mehtiega in konnessjoni ma' xi proceduri kriminali kontra terzi persuni, li din id-droga kollha esebita u l-affarijiet li ghandhom x'jaqsmu maghha jigu distrutti a kura ta' l-Ispizjar Mario Mifsud u taht is-sorveljanza diretta tad-Deputat Registratur ta' dik il-

Qorti, li ghandu jaghmel verbal ta’ tali distruzzjoni u jgibu a konjizzjoni tal-Qorti b’nota appozita li kopja taghha tigi notifikata lill-Avukat Generali u lill-appellant;

4. Rat illi l-ewwel Qorti waslet ghal din id-decizjoni wara li semghet it-trattazzjoni dwar il-piena, wara li rat il-fedina penali ta’ l-appellant li dwarha l-partijiet qablu li ma nbidlitx mis-7 ta’ Awissu 1988 sad-data tas-sentenza appellata, u wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

“Qieset is-sottomissjonijiet kollha tad-difiza li jinsabu registrati w senjatament, izda mhux biss, is-segwenti u cioe` li ghar-rigward tal-Ewwel u t-Tieni Kap il-verdett tal-gurati ma kienx wiehed unanimu izda ta’ seba’ (7) voti kontra tnejn (2) u tmien (8) voti kontra wiehed (1) rispettivament;

“Li l-fedina penali tal-hati ma kinitx wahda refrattarja w li ma kienx instab ebda taghmir ta’ kull xorta ghand il-hati u li ghalhekk il-piena ghal dawn iz-zewg kapi kellha tkun in linea mad-decizjonijiet tal-Qrati fuq din il-materja;

“Illi bejn it-Tielet u r-Raba’ Kap kien hemm in-ness ta’ mezz ghal fini b’dana li r-reat taht it-Tielet Kap serva biex seta’ jsir ir-reat taht ir-Raba’ Kap;

“Li ma kienx il-kaz li din il-Qorti tapplika z-zieda diskrezzjonali fil-piena minhabba l-addebitu tar-recidiva peress li kull ma kellu l-hati fil-fedina penali tieghu kienet kundanna ta’ pussess ta’ erbatax-il bullet ta’ valur ta’ Lm1.40c., liema pussess kien minghajr licenzja tal-Kummissarju tal-Pulizija w li ma tax avviz lill-Kummissarju tal-Pulizija ta’ tali pussess u reat iehor ta’ sewqan ta’ vettura minghajr ma kienet licenzjata biex tintuza fit-triq;

“Fl-ahharnett id-difiza talbet il-klemenza tal-Qorti.

“Qieset is-sottomissjonijiet kollha tal-Prosekuzzjoni li jinsabu kollha registrati w senjatament, imma mhux biss, is-segwenti:-

“Li fuq erba’ Kapi l-akkuzat kien instab hati ta’ l-addebitu tar-recidiva w ghalhekk ma kienx hemm raguni ghala z-zieda fil-piena diskrezzjonali ma kellhiex tkun applikabbli; illi ghall-ewwel zewg reati l-ligi kienet tikkontempla l-piena massima ta’ ghomor il-habs; illi l-hati kien traffikant sostanzjali w kien qed jaghmel hsara kbira lis-socjeta` Maltija; li l-iskop li ghalih saret il-bomba kien li l-hati jattakka l-qalb ta’ dawk il-persuni li fis-socjeta` kienu qed jiggieldu kontra l-fenominu tad-droga w ghalhekk f’dan il-kaz ir-reat ta’ tentattiv ta’ omicidju kien ta’ gravita` estrema; li l-Qorti kellha tqis l-isfond generali tal-kaz u riedet taghti messagg lis-socjeta` li min jattakka l-gheruq taghha ghandu jigi kkastigat bl-aktar mod iebes u kellha ghalhekk taghti ezempju kbir f’dan il-kaz.

“Rat il-verbal li bih il-Prosekuzzjoni w id-difiza qablu li bejn ir-reati taht it-Tielet u r-Raba’ Kap tal-Att tal-Akkuza hemm il-konkors formali ta’ reati w li allura l-piena ghar-reat minuri taht it-Tielet Kap ghandha tigi assorbita f’dik tar-reat magguri taht ir-Raba’ Kap”;

5. Rat ir-rikors ta’ appell ta’ l-imsemmi Emanuel sive Leli Camilleri pprezentat fis-7 ta’ Frar 2005 fejn talab li din il-Qorti tirriforma s-sentenza appellata billi (1) tikkonfermaha fil-parti tal-verdett fejn b’sitt voti favur u bi tliet voti kontra l-gurija sabitu mhux hati ta’ l-akkuza taht il-Hames Kap, u fejn gie ddikjarat mill-ewwel Qorti mhux hati tal-Hames Kap ta’ l-Att ta’ Akkuza u minnha lliberat; (2) tikkonfermaha fil-parti tal-verdett u d-dikjarazzjoni ta’ htija dwar it-Tieni Kap ta’ l-Att ta’ Akkuza (riferibbilment ghat-traffikar ta’ kokaina); (3) thassarha u tirrevokaha fil-parti tal-verdett u tad-dikjarazzjoni ta’ sejbien ta’ htija taht l-Ewwel, it-Tielet u r-Raba’ Kapi ta’ l-Att ta’ Akkuza kif ukoll dwar l-addebitu tar-recidiva, u tordna li jigu registrati sentenza u verdett ta’ liberazzjoni; jew (4) alternattivament u minghajr pregudizzju, tiddisponi mill-appell ai termini ta’ l-artikolu 502 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta’ Malta; jew (5) alternattivament u minghajr pregudizzju, tikkunsidra temperament fis-sentenza moghtija ghal dak li jirrigwarda l-piena billi tigi imposta piena aktar ekwa u gusta ghac-cirkostanzi tal-kaz; rat l-atti l-ohra tal-kawza; semghet it-trattazzjoni; ikkunsidrat:

6. L-aggravji ta' l-appellant huma essenzjalment (1) li hu nstab hati hazin fuq il-fatti tal-kawza in kwantu jirrigwarda l-Ewwel Kap, it-Tielet Kap u r-Raba' Kap ta' l-Att ta' Akkuza, u (2) li, minghajr pregudizzju, il-piena kienet wahda eccessiva. Kwantu ghall-ewwel aggravju, dak li din il-Qorti trid tara huwa jekk il-gurati setghux legalment u ragjonevolment jaslu ghall-konkluzjoni li effettivament waslu ghaliha[1]. In ezekuzzjoni ta' din il-funzjoni taghha, din il-Qorti ezaminat dettaljatament l-atti processwali, inkluzi t-traskrizzjonijiet tax-xiehda li nghatat waqt il-guri[2], ix-xiehda tax-xhieda l-ohra li xehdu fil-guri u li tinsab traskritta fl-atti tal-kumpilazzjoni, kif ukoll ezaminat id-dokumenti esibiti u l-atti l-ohra tal-kumpilazzjoni (inkluzi l-atti ta' l-Inkjesti), u kkunsidrat is-sottomissjonijiet li saru waqt it-trattazzjoni ta' l-appell quddiemha.

7. L-Ewwel Kap jirrigwarda t-traffikar tad-droga eroina. L-appellant jammetti li kien jittraffika l-kokaina izda mhux ukoll l-eroina. Ix-xhieda principali mressqa mill-

---

[1] Ara, fost ohrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: **The Republic of Malta v. Steven John LewisMarsden**, 2 ta' Novembru 2009; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Giosue` Gauci**, 28 ta' Dicembru 2009; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Nader Abdulaziz Elgerian et**, 28 ta' Dicembru 2009; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Rida Salem Suleiman Shoaib**, 15 ta' Jannar 2009; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Paul Hili**, 19 ta' Gunju 2008; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Etienne Carter**, 14 ta' Dicembru 2004 **Ir-Repubblika ta' Malta v. Domenic Briffa**, 16 ta' Ottubru 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Godfrey Lopez** u **r-Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina** 24 ta' April 2003, **Ir-Repubblika ta' Malta v. Lawrence Asciak sive Axiak** 23 ta' Jannar 2003, **Ir-Repubblika ta' Malta v. Mustafa Ali Larbed**, 5 ta' Lulju 2002; **Ir-Repubblika ta' Malta v. Thomas sive Tommy Baldacchino**, 7 ta' Marzu 2000, **Ir-Repubblika ta' Malta v. Ivan Gatt**, 1 ta' Dicembru 1994; u **Ir-Repubblika ta' Malta v. George Azzopardi**, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: **Il-Pulizija v. Andrew George Stone**, 12 ta' Mejju 2004, **Il-Pulizija v. Anthony Bartolo**, 6 ta' Mejju 2004; **Il-Pulizija v. Maurice Saliba**, 30 ta' April 2004; **Il-Pulizija v. Saviour Cutajar**, 30 ta' Marzu 2004; **Il-Pulizija v. Seifeddine Mohamed Marshan et**, 21 ta' Ottubru 1996; **Il-Pulizija v. Raymond Psaila et**, 12 ta' Mejju 1994; **Il-Pulizija v. Simon Paris**, 15 ta' Lulju 1996; **Il-Pulizija v. Carmel sive Chalmer Pace**, 31 ta' Mejju 1991; **Il-Pulizija v. Anthony Zammit**, 31 ta' Mejju 1991.

[2] Id-difiza talbet biss li tigi traskritta x-xiehda ta' John Charles Ellul, Charles Steven Muscat, Sandro Mifsud, Paul Spagnol u l-appellant. Il-prosekuzzjoni ma talbet ta' hadd.

prosekuzzjoni fir-rigward ta’ l-Ewwel Kap kienu Sandro Mifsud maghruf bhala “Id-Dudu” u Marco Abdilla maghruf bhala “It-Tinnu”.

8. Sandro Mifsud kien semma’ lill-appellant meta xehed fil-kawza tieghu stess (cioe` fil-kawza ta’ Mifsud stess), izda waqt il-guri nnega li kien l-appellant li kien ibieghlu u jghid li kienet persuna ohra. L-appellant jghid illi fil-proceduri kriminali l-evidenza trid tkun *“safe and satisfactory”*. Isaqsi kemm jista’ wiehed joqghod fuq ix-xiehda ta’ Sandro Mifsud. Jghid li meta xehed Sandro Mifsud, ta hjiel dwaru nnifsu u l-ewwel Qorti accettat li tigi prodotta l-fedina penali ta’ dan Sandro Mifsud. Irrizulta li Sandro Mifsud kien inqabad jisraq qabel ma ghalaq hmistax-il sena, li nstab bid-droga hdax-il darba u li beda jforniha lil terzi biex jakkwista l-flus. Ikkommetta delitti ohra u wehel il-habs hames darbiet. Skond l-appellant, Sandro Mifsud mhuwiex bniedem li tista’ torbot fuqu, ma jistax jitqies bhala persuna affidabbli.

9. Issa, meta xehed waqt il-guri l-appellant qal li sema’ b’Sandro Mifsud meta dahal il-habs u ma kienx jaf min hu. Din il-Qorti ezaminat ix-xiehda li Sandro Mifsud ta fis-16 ta’ Frar 1998[3] fil-proceduri kriminali li kienu ttiehdu kontra tieghu. Semghet ukoll ir-registrazzjoni tat-tape tax-xiehda li ta waqt il-guri ta’ l-appellant. Mix-xiehda li ta fil-kawza tieghu stess jirrizulta illi huwa ma semmiex biss lil certu “Leli l-Bully ta’ l-Imqabba”, izda semma wkoll zewg persuni ohra. Il-fatt li xehed kif xehed fil-kawza tieghu kien ifisser li seta’ x’aktarx jibbenefika minn tnaqqis fil-piena skond l-artikolu 29 tal-Kap. 101. Pero` kien hekk jibbenefika anke kieku semma persuna wahda. Ghalhekk din il-Qorti tistaqsi, u probabilment il-gurati hekk staqsew lilhom infushom, kellu ghalfejn joqghod isemmi tlieta min-nies jekk ma kienx qieghed jghid il-verita`? It-twegiba effettivament tidher li tinsab f’dak li xehed fil-kawza tieghu li: “<u>Jiena nixtieq inrabbi l-ghaqal</u> u nixtieq illi ma jigrili xejn fuq din ix-xiehda minhabba t-tfal u tal-famlja tieghi” (sottolinear ta’ din il-Qorti). Meta xehed fil-guri ta’ l-appellant ma cahadx li kien jixtri minghand “Leli l-Bully”,

[3] Fol. 34 – 36 ta’ l-atti tal-kumpilazzjoni.

izda qal li kienet persuna differenti mill-appellant (jew, dak il-hin, mill-akkuzat fl-awla waqt il-guri). Dak li huwa interessanti li jigi osservat fir-rigward tax-xiehda ta' Sandro Mifsud hu li ghall-ewwel mistoqsija tal-prosekutur jekk jafx lill-akkuzat, dan ix-xhud wiegeb mill-ewwel "le" minghajr ma kien hares lejn l-akkuzat. Difatti l-Imhallef sedenti staqsa lix-xhud jekk jafx fejn ipoggi l-akkuzat imbaghad qallu biex ihares lejh. Wara li probabilment Sandro Mifsud hares lejn l-akkuzat, qal "Le lilu ma nafux." Imbaghad inqratlu x-xiehda li kien ta fis-16 ta' Frar 1998, u wara qal li "Leli l-Bully li kont irreferejt ghalih mhuwiex l-istess bniedem li qieghed hawnhekk... <u>Lil dan nafu l-habs</u>" (sottolinear ta' din il-Qorti). Ghaliex, tistaqsi din il-Qorti, Sandro Mifsud ma qalx mill-ewwel illi lill-appellant jafu "biss" il-habs. Mill-gdid dan kollu ma setax jisfuggi lill-gurati. Ipprova jaghti deskrizzjoni tal-persuna li minghandha kien jixtri d-droga u qal li kien jibni, li kien ikun mahmug bit-trab tal-bini. Issa, mill-provi rrizulta li l-appellant kellu barriera fejn jinqata' l-gebel ghall-bini. Punt iehor hu li meta xehed fis-16 ta' Frar 1998 qal li minghand "Leli l-Bully" kien jixtri l-eroina minghandu u xi darbtejn il-kokaina. Anke Marco Abdilla – kif se naraw – qal li kien jixtri kemm eroina kif ukoll kokaina minghand l-appellant. Dwar is-sottomissjoni ta' l-appellant rigwardanti l-passat ta' Sandro Mifsud, jirrizulta li meta dan Sandro Mifsud xehed l-ewwel darba kien qal li kien ilu tlettax-il sena bil-vizzju tad-droga u spicca jbiegh id-droga "ghall-hobby tieghi". Il-fedina penali tieghu in effetti turi hajja refrattarja sew sa minn meta kien ghadu ta' eta` zghira hafna. Dan ma jfissirx illi ma ghandu jitwemmen qatt u f'xejn. Mhuwiex inverosimili, anzi huwa normali, li persuni bil-vizzju tad-droga jaslu f'certu stadju f'hajjithom fejn jghidu *"enough is enough"* u jsibu motivazzjoni biex ibiddlu hajjithom.

10. Ix-xhud l-iehor li l-prosekuzzjoni pproduciet in sostenn ta' l-Ewwel Kap ta' l-Att ta' Akkuza kien Marco Abdilla[4] li miet b'kawza naturali qabel ma gie ccelebrat il-guri. Pero`

[4] Marco Abdilla kien ukoll wiehed mix-xhieda principali tal-prosekuzzjoni fir-rigward tat-Tielet Kap u r-Raba' Kap ta' l-Att ta' Akkuza u ghalhekk xi konsiderazzjonijiet li sejra taghmel din il-Qorti fir-rigward ta' l-Ewwel Kap jistghu jkunu japplikaw ukoll ghat-Tielet Kap u r-Raba' Kap.

l-i*statement* tieghu (li wkoll wettaq bil-gurament) u x-xiehda li ta nqraw lill-gurati li nghataw kopja kemm ta' l-i*statement* kif ukoll tax-xiehda traskritta. Minnhom jirrizultaw verzjonijet konfliggenti. Fl-istqarrija lill-Pulizija tas-16 ta' Gunju 1998 jghid li s-sitt pakketti eroina li sabu l-Pulizija kien xtrahom il-gurnata ta' qabel, li kien xtara disa' pakketti u kien uza tlieta minnhom, li kellu jaghti Lm30,000 lill-appellant, u li kien jixtri 50 gramma kokaina b'Lm20 il-gramma. Fix-xiehda tieghu tas-16 ta' Gunju 1998 quddiem il-Magistrat Inkwirenti, ikkonferma l-istqarrija tieghu u zied jghid li kull meta jixtri l-kokaina kien jixtri xi hames grammi eroina. Ta numru ta' telecell 097 0111 li qal li kien ta' habiba ta' l-appellant. Skond l-appellant, wara rrizulta li dan in-numru kien registrat fuq isem certa Sue Abela li ma ttellghetx biex tixhed mill-prosekuzzjoni biex forsi jigi stabbilit xi ness bejn dak in-numru u l-appellant. Fl-20 ta' Awissu 1998 Marco Abdilla ttella' biex jixhed fl-Istruttorja u ma ried iwiegeb xejn. Fis-26 ta' Awissu 1998, wara sitt ijiem taht arrest, qal li l-pakketti li kienu sabulu l-Pulizija kien xtrahom minghand wiehed izda mhux minghand l-appellant. Qal li l-i*statement* gie mgieghel biex jaghmlu, kompla jichad li jaf lill-appellant u li meta kien il-habs kien qieghed jitkellem ma' Charlie l-Pips fuqu u dan qallu li ried jaghmel vendikazzjoni lill-appellant. Qal li kien Charlie Muscat (il-Pips) li kien gieghlu jaghmel l-istatement. Meta nstabulu l-pakketti ta' eroina beza' li se jehel il-habs u ghalhekk iddecieda li jsib skuza bl-appellant. Qal li dak li hemm fl-i*statement* hu kollu li qallu Charlie l-Pips hlief dwar l-incident fejn wegga' f'saqajh bi sparatura. Fis-26 ta' April 1999 Marco Abdilla gie riprodott (fl-istruttorja kontra l-appellant odjern), fejn spjega li kien spicca hdejn il-Bank l-Imqabba. Kien ghadu kemm hareg mill-habs tlett ijiem qabel u stqarr li bdew jibaghtulu risposti mis-six [division six] li lest li jaghtih il-flus biex idawwar l-istatement. Skond l-appellant din l-allegazzjoni mhix kredibbli in vista li kien diga` cahad l-i*statement* u xiehda originali guramentata tieghu. Skond l-appellant, Marco Abdilla kien qieghed jaghmel kuntatt mal-familja ta' l-appellant ghaliex kien iddisprat ghall-flus. Mar l-Imqabba fejn iltaqa' ma hu l-appellant li hadu quddiem is-*cctv cameras* tal-Bank biex jigbduh. L-appellant jghid li Marco Abdilla sar jaf li kien gie

tape recorded fejn cahad li ghamel xi allegazzjonijiet f'xi *statement* fuq l-appellant; it-*tape* u r-*recording* jiffurmaw parti mill-atti. Dwar ir-*recording*, ikompli l-appellant, Marco Abdilla qal li l-appellant qabbadlu *revolver* ma' rasu. Waqt ir-*recording* kien hemm tnejn min-nies prezenti – Samuel Ritchie li xehed fil-kumpilazzjoni li qatt ma qal li kien hemm xi *revolver*, u Charles Ellul. Fis-smiegh tat-*tape*, isostni l-appellant, ma jirrizultax li Marco Abdilla qaghad lura anzi ha s-sopravvent. Fl-14 ta' Dicembru 1999 fl-Istruttorja Marco Abdilla gie riprodott fejn rtira l-verzjoni fejn qal li lill-appellant ma jafux u kkonferma l-ewwel verzjoni li kien ta f'Gunju 1998. Peress illi Marco Abdilla ma xehedx waqt il-guri, il-gurati ma setghux iqisu l-komportament, il-konsistenza, u l-kredibilita` tieghu, u fatturi ohra. L-appellant jghid li hemm imbaghad fatturi ohrajn li ma gewx investigati u li setghu jitfghu aktar dawl fuq il-kaz. Hekk isemmi li Marco Abdilla qal li hu fallut u li fir-residenza tal-Gzira l-Perit Aquilina kkonstata dokument bl-isem BONA. Imbaghad waqt il-guri giet esebita l-fedina penali ta' Marco Abdilla mnejn tirrizulta hajja refrattarja sa minn meta kien ghadu tifel ta' tlettax-il sena. Ghalhekk, skond l-appellant, ix-xiehda ta' Marco Abdilla ma tistax torbot fuqha lanqas, u l-allegazzjonijiet li ghamel dwar l-appellant iridu jigu kkunsidrati fid-dawl ta' dan ix-xenarju kollu.

11. Din il-Qorti ezaminat l-i*statement* li Marco Abdilla ghamel lill-Pulizija kif ukoll id-diversi xihdiet li ta. M'hemmx dubju li Marco Abdilla ta zewg verzjonijiet kontradittorji, u cioe` verzjoni fejn implika lill-appellant u verzjoni ohra fejn ezimieh. Huwa veru li l-gurati ma setghux jisimghuh *viva voce* peress illi kien miet qabel ma sar il-guri ta' l-appellant. Xorta jibqa' l-fatt illi setghu jaghmlu – kif del resto ghamlet din il-Qorti – l-evalwazzjoni taghhom tad-diversi dikjarazzjonijiet li kien ghamel waqt l-investigazzjoni, imbaghad quddiem il-Magistrat Inkwirenti, imbaghad quddiem il-Qorti Istruttorja, u dan fid-dawl tal-provi kollha li ngabu quddiemhom.

12. Fl-i*statement* lill-Pulizija tas-16 ta' Gunju 1998[5], Marco Abdilla qal li l-boroz ta' eroina li kienu sabulu l-Pulizija kien xtrahom il-gurnata ta' qabel minghand "certu Leli l-Bully li huwa mill-Imqabba". Kien xtara disa' boroz u hallas Lm50 taghhom. Qal li jaf li dan Leli l-Bully ghandu Pajero[6] ta' kulur blu u li ghandu BMW proprjeta` tieghu pero` jigri biha kugin ta' l-appellant, certu Toni li joqghod l-Imqabba wkoll. Qal li l-appellant ghandu mobile 0970111 li tirrispondieh il-habiba tieghu li ma jafx x'jisimha. Kull darba li jixtri l-kokaina kien jixtri hames grammi eroina minghandu. Qal li kellu dejn ma' Leli l-Bully ta' Lm30,000.

13. Dakinhar stess tas-16 ta' Gunju 1998, Marco Abdilla xehed quddiem il-Magistrat Inkwirenti[7] fejn bazikament ta l-istess dettalji li kien hemm fl-i*statement*, salv li per ezempju ppreciza li l-Pajero li kellu l-imsemmi Leli l-Bully kienet blu skur fil-griz. Inoltre kkonferma l-i*statement* li kien ghamel, u qal: "Jiena qed nitkellem peress li naf li qed igib id-droga u qed jeqred liz-zghazagh, lili stess qeridni bid-droga, u barra minn hekk sparali. Nixtieq inbiddel hajti."

14. Fl-20 ta' Awissu 1998[8] Marco Abdilla gie prodott mill-prosekuzzjoni biex jixhed quddiem il-Qorti Istruttorja fil-proceduri kontra l-appellant. Mill-bidu beda jghid li ma jridx iwiegeb u jinsisti li ghandu d-dritt ma jixhidx. Gie mistoqsi jekk jafx lill-imputat u wiegeb li le u li qatt ma kien rah qabel. Qal li meta ghamel l-i*statement* kien "ibblokkjat mejjet". Mistoqsi x'jigifieri meta jghid li kien ibblokkjat mejjet u jekk jiftakarx x'saqsewh il-Pulizija, wiegeb: "Ma nafx. Ifhimni jiena mhux il-bicca xoghol tal-Pulizija, il-bicca xoghol hija tieghi. Jiena ma rrid nghid xejn." Wara li mbaghad inqratlu x-xiehda li ta quddiem il-Magistrat Inkwirenti, il-Qorti Istruttorja, wara li rrilevat "li stante l-isforzi taghha biex dan jixhed u jghid il-verita` dan baqa' inadempjenti u qed jirrifjuta li jixhed f'din il-kawza fil-

[5] Parti minn Dok. AG1 a fol. 31 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni.
[6] Mill-atti jirrizulta li fil-fatt l-appellant kellu Pajero numru ACE-222 li giet elevata mill-Pulizija minn quddiem id-dar tieghu.
[7] Parti minn Dok. AG1 a fol. 31 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni.
[8] Fol. 140 – 148 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni.

konfront tal-imputat”, ordnat li jinzamm taht arrest skond il-ligi.[9]

15. Marco Abdilla gie riprodott fis-26 ta’ Awissu 1998.[10] Dakinhar cahad li kien xtara l-eroina li nstabitlu minghand l-appellant u qal li kien xtraha “minghand wiehed ... u ma nistax nghid minghand min”. Qal li l-i*statement* kien imgieghel biex jaghmlu. Qal li lill-appellant ma jafux u li meta kien il-habs kien qed jitkellem ma’ certu Charlie l-Pips fuq l-appellant, u dan Charlie l-Pips qallu li ried jaghmillu vendikazzjoni lil Leli biex jitfghu l-habs hdejh. Ma riedx jghid minghand min kien xtara l-eroina li nstabitlu ghax kien qed jibza’ jghid min hu. Mistoqsi kif ta n-numru tal-mobile ta’ Leli l-Bully, qal li Charlie l-Pips kien qallu kollox fuqu. Qal li kien dan Charlie l-Pips li ppressah jaghmel *statement*. Semma d-dettalji li, skond hu, Charlie l-Pips qallu jaghti.[11] Qal li lill-appellant qatt ma kien rah b’ghajnejh. Qal li lil Charlie l-Pips mill-habs jafu u barra qatt. Qal ukoll li minghalih li b’li kien qieghed jaghmel kien qed jghin lil Charlie l-Pips. Meta nizel il-lock-up fl-20 ta’ Awissu kien hemm Charlie l-Pips, rah jidhaq u dan Charlie l-Pips qallu lil Marco Abdilla “Mela ma xehedx ghax bzajt?” U hu wiegbu “Iwa, Charlie. Thank-you.” Skond Marco Abdilla, “Minn hemm bdilt il-verzjoni.” Fuq mistoqsijiet tal-prosekuzzjoni, qal li kien hemm okkazjoni meta mar jitlob l-i*statement* li kien ghamel “ghax Leli qed jitkellem man-nies, ghax haseb li ghamiltlu *statement*.”[12] Qal li lill-prosekutur qallu li kien qed jibza’ ghax qed jigru warajh in-nies “minhabba din ta’ Leli”. Qal li Leli kien mar fuqu u “qalli ghamiltli xi *statement* fuq xi bomba u tajtek xi droga u mhux drogi. Ghidtlu jiena anqas biss qatt ma ltqajt

---

[9] Fol. 24 atti tal-kumpilazzjoni.

[10] Fol. 197 – 258 *ibidem*.

[11] Marco Abdilla pero` jaghti diversi dettalji illi Charles Muscat (“il-Pips”), meta xehed quddiem il-Magistrat Inkwirenti u mplika lill-appellant, ma jaghtix.

[12] L-A.C. Michael Cassar fix-xiehda tieghu (atti tal-kumpilazzjoni a fol. 51) jghid illi kien iltaqa’ mieghu Marco Abdilla l-Qorti u qallu li Camilleri (l-appellant) kien rega’ baghat ghalih ghax ried jara l-istqarrija. Ix-xhud qal li Abdilla ssuggerielu li jaghmlu stqarrija ohra falza sabiex ikun jista’ juriha lil Camilleri, u li ma setax ma jiltaqax ma’ Camilleri ghax kien aktar jissuspetta li Abdilla kien ghamel stqarrija kontra tieghu u Abdilla jkun aktar fil-periklu. Is-Supt Godfrey Scicluna xehed (fol. 357 – 366) illi fit-22 ta’ Gunju 1998 kien rega’ mar l-ufficcju u talbu kopja ta’ l-i*statement* li kien ghamel fis-16 ta’ Gunju ghax ried jurieh lil Leli l-Bully ghax xeba’ f’dik il-hajja u ried ibidel hajtu; nizzel notament fid-djarju tieghu li kien jghid “if something happens to me, mat-Tinnu, the police would know that is Leli Bully behind it.”

mieghek. Ahseb u ara kemm ghidt li inti tajtni l-bomba biex naghmilha u drogi.” Qal li Leli qabad u tah hamsin lira. Semma’ li kien hemm tnejn xhieda ma’ Leli dakinhar. Il-laqgha ma’ Leli saret wara li kien iltaqa’ ma’ certu Sammy [Ritchie] li saqsieh jekk kienx ghamel *statement* lil Leli (jigifieri *statement* kontra l-appellant), Abdilla wiegbu li le, Sammy cempel lil Leli, Abdilla kellmu u ftehmu ha jiltaqghu. Meta ltaqghu, Abdilla jghid li cahad li kien ghamel *statement* kontra Leli: “Ghax li kieku ghidtlu ghamiltlek *statement* jiena naf kien jaqbad itini. Jew jispara ghalija. B’mod tal-kelma qed nghidu.” Skond Abdilla, kien jaf li kien ghamel hazin minn dakinhar li kien ghamel l-i*statement* izda kien minghalih li kemm jghid l-i*statement* biss. Imbaghad qal li rrejalizza xi jumejn wara. Qal ukoll li meta tela’ jixhed fl-20 ta’ Awissu ma kienx jaf x’qieghed jaghmel ghax kien bela’ xi vazett pilloli. Cahad li kien qal lill-Pulizija li lest li jixhed jekk jipprotegguh izda qal li saqsa jekk jistax izomm arma fuqu ghall-protezzjoni tieghu nnifsu. In kontroezami rega’ kkonferma li lil Leli Camilleri kellmu biss dakinhar li tah il-hamsin lira u l-verita` kienet dak li kien qieghed jixhed dakinhar tas-26 ta’ Awissu 1998. Hawn irid jinghad illi l-inkontru ma’ l-appellant u zewg persuni ohra jidher li verament sehh u gie rrekordjat minn xi hadd minn dawk iz-zewg persuni – skond l-appellant minn Sammy Ritchie u *ad insaputa* ta’ l-istess appellant. Difatti fl-atti hemm it-traskrizzjoni tad-diskors li ntqal.[13] Din il-Qorti ezaminat din it-traskrizzjoni u minnha jidher car illi Marco Abdilla kien qieghed jipprova jipperswadi lill-appellant li ma kienx ghamel *statement* kontra tieghu. Sahansitra qallu lill-appellant li kien se jgiblu l-i*statement*. Ovvjament dan kien biss *bluff* ghax kien jaf li l-i*statement* li kien ghamel kien kontra l-appellant.[14]

16. Fis-26 ta’ April 1999 Marco Abdilla gie riprodott biex jixhed. Huwa qal li xi tlett ijiem wara li kien hareg mill-habs ghall-habta ta’ Settembru [1998] kien mar l-Imqabba peress illi “s-Sammy” kien mar ghand ommu u qallha biex tghidlu li jekk irid xi flus “lest li jaghtih” u anke meta kien il-

---

[13] Fol. 285 – 287 ta’ l-atti tal-Qorti Kriminali.
[14] Ara wkoll *infra* paragrafu 17.

habs bdew jibaghtulu risposti mid-Division Six li “[Leli] lest li jaghtih il-flus biex indawwar l-istatement.” Ir-risposti fil-habs beda jwassalhom certu Leli Tabone. Meta hareg mill-habs huwa mar id-dar ta’ missier l-appellant u kien hemm Ganni, hu l-appellant, u kellmu. Saqsieh kienx qallu xi haga l-appellant ghal xi flus, dak wiegeb li ma kien qallu xejn izda jsaqsieh meta jkollu l-vizta. Meta Abdilla tela’ jiltaqa’ ma’ Ganni, dan waqaf hdejn il-Bank l-Imqabba. Hemm qallu li huh m’ghandux flus u “taf li m’ghamillek xejn.” Mistoqsi ghaliex (Abdilla) ried il-flus, wiegeb li biex ma jixhidx fil-kaz. “Li ghidt vwoldieri, fl-ewwel xiehda li ghidt. Qed tifhem, ilhaqt ghamiltha”[15] (referenza din ghax-xiehda li kien ta fis-26 ta’ Awissu 1998). Hawn irid jinghad illi dan l-inkontru jidher li gie registrat fuq *cctv cameras* tal-Bank of Valletta u r-*recording* gie progettat waqt il-guri. Naturalment mir-*recording* jista’ jirrizulta biss li sar dan l-inkontru u mhux x’seta’ ntqal waqt tali inkontru. Waqt il-guri l-appellant xehed li huh Ganni kien iltaqa’ ma’ Marco Abdilla hdejn il-Bank biex ikun hemm prova illi dan Marco Abdilla kien qieghed imur l-Imqabba. Dan, skond l-appellant, ghax Marco Abdilla kien qieghed imur ihabbat ghand il-familja tieghu ghall-flus u werwer lil missieru u ommu.[16] Skond l-appellant, Marco Abdilla deher li ried il-flus ghax Charlie l-Pips kien weghdu xi flus u ma tahomlux. L-appellant mar jaghmel rapport l-ghassa Rahal Gdid fuq Marco Abdilla u anke missieru u ommu u huh Ganni. Fil-fatt gew esebiti kopji ta’ dawn l-okkorrenzi. Skond wahda mill-okkorrenzi datata 18 ta’ Novembru 1998, l-appellant irrapporta li hu u l-familja tieghu kienu qed jigu mhedda minn Mark Abdilla. Skond okkorrenza datata 25 ta’ Novembru 1998, l-appellant irrapporta li l-gurnata ta’ qabel certu Ivan Fenech, prigunier li kien l-Isptar Monte Carmeli, qallu li Mark Abdilla avvicina lilu u lil Sandro Mifsud u qallhom li biex jevitaw proceduri kriminali kellhom jaghmlu *statement* kontra l-appellant. La Ivan Fenech u lanqas membri tal-familja ta’ l-appellant ma gew prodotti bhala xhieda waqt il-guri. Barra minn hekk meta xehed Sandro Mifsud, ma qal u ma gie mistoqsi xejn dwar jekk Mark (Marco) Abdilla kienx qallu xi diskors simili.

---

[15] Fol. 745 ta’ l-atti tal-kumpilazzjoni.
[16] Fil-fatt meta mar jitlob il-flus, huwa kien diga` biddel il-verzjoni originali tieghu.

17. Fl-istess xiehda tieghu tas-26 ta’ April 1999, Marco Abdilla qal li dak li kien diga’ xehed quddiem il-Qorti Istruttorja kienet verzjoni hazina. “Ghax dik bzajt li jiena jaghmluli xi haga lill-familja tieghi.” Qal li dak li kien xehed mhuwiex minnu, hu kollu gideb, u jkun lest li jerga’ jixhed fuq dak li qal fl-i*statement* u lill-Magistrat Inkwirenti wara li jinqatghulu xi kawzi li kellu pendenti. Rigward l-okkazjoni meta gie rrekordjat minn Sammy Ritchie, Marco Abdilla sostna illi l-appellant kien qabbadlu *revolver* ma’ rasu biex jghid li ma jafux u li qatt ma kellu x’jaqsam ma’ l-appellant. Kif diga` gie osservat *supra*[17], l-unika konkluzjoni li tista’ tingibed mid-diskursata hi li Marco Abdilla kien qieghed jipprova jipperswadi lill-appellant li ma kienx ghamel *statement* kontra tieghu. Jekk verament kellu *revolver* ma’ mohhu jfisser li gie sfurzat jghid dak li qal u kellu ragun jibza’. Jekk ma kellux litteralment *revolver* ma’ mohhu, ic-cirkostanzi setghu xorta wahda jirrapprezentaw periklu ghall-inkolumita` ta’ Abdilla kieku ammetta li kien ghamel *statement* kontra l-appellant. Barra minn hekk din il-Qorti ghandha suspett li Abdilla kien jaf li kien qieghed jigi rrekordjat minn kif tibda d-diskursata: A (l-appellant): X’gara Mark? B (Marco Abdilla): Nibda l-istorja. Dak kont il-habs jiena ...” Fl-ahhar mill-ahhar din il-Qorti tara li dan l-inkontru seta’ kien mezz ta’ kif Marco Abdilla jigi disswaz milli jixhed kontra l-appellant.

18. L-ahhar xiehda ta’ rilevanza ta’ Marco Abdilla hija dik ta’ l-14 ta’ Dicembru 1999.[18] Hawn effettivament irriverta ghall-verzjoni originali tieghu li kien ta lill-Pulizija u li kkonferma quddiem il-Magistrat Inkwirenti fis-16 ta’ Gunju 1998.

19. L-appellant jikkontesta dak li jghid Marco Abdilla dwaru billi jghid illi l-ewwel darba li ltaqa’ ma’ Marco Abdilla kien tliet gimghat qabel ma tressaq il-Qorti, f’liema okkazjoni kien akkumpanjat minn Sammy Ritchie u Charles Ellul meta Sammy Ritchie, skond l-appellant *ad insaputa* tieghu, irrekordja d-diskursata li kellhom. Skond

[17] Ara paragrafu 15.
[18] Fol. 807 – 817 ta’ l-atti tal-kumpilazzjoni.

l-appellant, sema’ b’Marco Abdilla meta kien mar xi hadd fuqu jghidlu li Abdilla kien ghamillu *statement*. Qal li darba kien ghaddej ma’ Charles Ellul u cempillu Sammy Ritchie jghidlu biex jinzel hdejn il-hanut ta’ huh ghax kien hemm Abdilla mieghu. Iltaqghu u saret id-diskursata li diga` saret referenza ghaliha *supra*[19]. Qal li Marco Abdilla kkonvincieh, imbaghad talbu jisilfu Lm50 u peress li ma kellux flus fuqu, tah xi haga Charles Ellul. Skond l-appellant, sa dak iz-zmien lanqas kien jaf li Abdilla kien safa milqut b’senter. Meta l-appellant gie akkuzat bl-isparatura fuq Abdilla, l-appellant jghid li l-avukat tieghu saqsieh jekk sparax lil xi hadd u hu wiegbu “Ma nafx.” Jghid li baqa’ mbellah. Sostna li l-istorja li qal Marco Abdilla hi storja vvintata.

20. Paul Spagnol kien wiehed mix-xhieda prodotti mill-prosekuzzjoni, ghalkemm fl-Istruttorja jirrizulta li kien gie prodott mid-difiza fl-14 ta’ Dicembru 1998. Proprju ghall-ewwel mistoqsija qal li kien jaghmilha ma’ Marco (Abdilla) u dan Marco Abdilla kien qallu li ghamel din il-bicca xoghol biex johrog mill-habs. Imbaghad spjega li kien habib ta’ Marco Abdilla u li lill-appellant sar jafu l-habs. Skond Spagnol, Marco Abdilla kien qallu li kien ivvinta fuq bniedem biex jghatti l-bicca tax-xoghol tieghu. Mistoqsi jekk jiftakarx li kien diga` xehed il-Qorti (quddiem il-Qorti Istruttorja), wiegeb li ma jiftakarx x’kien xehed u li dak iz-zmien “kelli xeba’ tahwid go mohhi, u lanqas jien stess ma kont naf x’inhu jigri ezatt.” Pero` meta l-prosekutur qralu siltiet mix-xiehda li kien ta fil-Qorti Istruttorja fl-14 ta’ Dicembru 1998, huwa sostna li Marco Abdilla kien qallu li rnexxielu johrog bi plegg billi tefa kollox fuq Leli l-Bully – li d-droga tahielu Leli, li sparalu Leli u li l-bomba ghamilha Leli. Paul Spagnol qal li hu (Spagnol) “pappagall, ghax jekk Marco gideb mieghi, jien qed nigdeb. Jekk qal il-verita` mieghi jien qed nghid il-verita`.” Qal li wara Marco kien stqarr mieghu li kien zbalja li ghamel hekk lil Leli. Qal li darba Marco kien anke qal lilu (lil Spagnol, li kien ukoll inqabad bid-droga) biex imur jaghmel *statement* lil Leli; izda Spagnol oggezzjona ghax ma kienx jafu lil Leli. Qal li Marco mhux lilu biss kien qal biex jaghmel *statement*

---

[19] Paragrafi 15 u 17.

kontra Leli. Fl-Istruttorja Paul Spagnol rega' xehed fis-26 ta' April 1999 izda ma saret l-ebda referenza ghal dik ix-xiehda waqt il-guri ta' l-appellant. Din il-Qorti tosserva illi, dak li Marco Abdilla seta' qal lil Paul Spagnol dwar x'seta' ghamel jew m'ghamilx l-appellant, huwa biss *hearsay*.

21. Fl-istadju tad-difiza nqrat ix-xiehda ta' Martin Debono li kien xehed fl-Istruttorja fl-14 ta' Dicembru 1998. Dan qal li darba ltaqa' mieghu Marco Abdilla fejn l-infermerija tal-habs u dan Abdilla talbu jwassal risposta lill-appellant li jekk ma jaghtihx somma flus ha jaghmillu *statement* u jtella' 'l ommu tixhed ukoll. Qal ukoll li darba mar id-dar ta' Abdilla flimkien ma' xi hadd jghidulu "ix-Xiber", u dan fuq talba ta Abdilla stess ghax qallu li kellu senter isserrat u riedu jnehhieh minn hemm. Skond dan ix-xhud hekk ghamlu u fethitilhom omm Marco Abdilla stess li ghenithom jerfghu l-bank tal-kcina. Din il-Qorti, b'digriet tal-11 ta' Frar 2010, laqghet it-talba li kien ghamel id-difensur ta' l-appellant sabiex tigi prodotta Catherine Abdilla, omm Marco Abdilla. Meta xehdet quddiem din il-Qorti fl-istess gurnata tal-11 ta' Frar 2010, giet mistoqsija mill-Qorti jekk kienx mar xi hadd, inkluz l-imsemmi Martin Debono, biex jeleva senter mir-residenza taghha u, senjatament, minn taht il-bank tal-kcina. Catherine Abdilla cahdet kategorikament li sehh dan. Fil-fehma ta' din il-Qorti, ix-xiehda ta' Catherine Abdilla xxejjen il-kredibilita` tax-xhud Martin Debono.

22. Huwa minnu illi z-zewg xhieda principali tal-prosekuzzjoni taw verzjonijiet kontrastanti. Pero` fid-dawl ta' l-osservazzjonijiet li ghamlet din il-Qorti, hi tal-fehma li l-gurati setghu ragjonevolment u legalment jikkonkludu li l-appellant kien hati ta' l-Ewwel Kap ta' l-Att ta' Akkuza. Setghu jemmnu li l-verzjonijiet originali li taw Sandro Mifsud u Marco Abdilla (u fil-kaz ta' Marco Abdilla bix-xiehda tieghu ta' l-14 ta' Dicembru 1999 sahansitra kkonferma l-verzjoni originali tieghu) kienu l-verzjonijiet veritjeri. Fil-fatt huwa ben maghruf illi, specjalment fil-kamp tat-traffikar tad-droga, min jakkwista d-droga ikun solitament ezitanti jew bezghan li jikxef is-sors tieghu, aktar u aktar meta jkun qieghed jixhed quddiem il-persuna li qabel ikun xehed dwaru (mhux fil-presenza tieghu)

bhala s-sors. Barra minn hekk hemm xi provi indizjarji li jsahhu l-verzjonijiet originali ta' dawn iz-zewg xhieda: il-fatt li kemm Sandro Mifsud u Marco Abdilla qalu li kienu jakkwistaw eroina u kokaina minghand Leli l-Bully; il-fatt li Marco Abdilla semma' li Leli l-Bully kellu Pajero (u fil-fatt irrizulta li verament l-appellant kellu Pajero) u rrizulta mix-xiehda ta' Norman Mayo[20] (wiehed mix-xhieda principali tal-prosekuzzjoni in konnesjoni mat-Tieni Kap ta' l-Att ta' Akkuza) li kien xtara l-kokaina darba minghand wiehed li qalulu li jismu Leli u jghidulu l-Bully u li kien gie b'Pajero griz metallic[21]; is-sejbien ta' htija ta' l-appellant dwar it-Tieni Kap ta' l-Att ta' Akkuza (traffikar ta' kokaina – u kemm Sandro Mifsud u Marco Abdilla wkoll qalu li kienu xtraw minghand "Leli l-Bully") juri li l-appellant kien intimament involut fit-traffikar tad-droga. Ghalhekk l-gurati setghu ragjonevolment u legalment jikkonkludu li l-appellant kien hati ta' l-Ewwel Kap.

23. Nigu issa ghat-Tielet u r-Raba' Kapi ta' l-Att ta' Akkuza fejn l-appellant isostni illi hawn ukoll gie misjub hati hazin fuq il-fatti. Hawn ix-xhieda principali tal-prosekuzzjoni kienu Charles Steven Muscat maghruf bhala "Il-Pips" u l-imsemmi Marco Abdilla. Dwar ir-rapporti ta' l-esperti, l-appellant jikkummenta illi kollha rrizultaw fin-negattiv. Din il-Qorti pero` tosserva illi provi negattivi ma jeskludux awtomatikament il-provi l-ohra.

24. L-appellant (fir-rikors ta' appell tieghu) jirreferi ghall-qtil duplici li sehh fil-Mosta f'Settembru 1994, erba' xhur wara l-ispluzjoni in kwistjoni. Dwar il-qtil kien gie arrestat l-imsemmi Charles Steven Muscat[22]. L-appellant stess jirreferi ghax-xiehda li dan Muscat ta quddiem il-Magistrat Inkwirenti fit-23 ta' Settembru 1994, fejn kien qal li l-appellant Camilleri kien qallu li kien ghamel il-bomba mar-residenza ta' l-Ispettur Michael Cassar.[23] Jghid li minnufih

---

[20] Fol. 114 – 139 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni.

[21] Fix-xiehda tieghu fl-Istruttorja l-ewwel qal li l-imputat jaghti lemha lil dik il-persuna li xtara minghandha izda meta d-difiza qalet "Inti m'kintix zgur li kien hu", wiegeb "Le hu kien."

[22] Ara **Ir-Repubblika ta' Malta v. Charles Steven Muscat** deciz minn din il-Qorti fit-8 ta' Gunju 2006.

[23] L-appellant jiccita dan il-bran: "Leli qalli li l-bomba li ghamlu lill-Ispettur Cassar ghamilha hu. Il-bomba hadimha hu stess. Jiena sirt naf fuq l-affari tal-bomba gahx darba

sar *raid* mill-Pulizija fir-residenza ta' l-appellant fejn irrizulta kollox fin-negattiv u ma nstab xejn li b'xi mod direttament jew indirettament torbtu mal-bomba jew ma' xi droga.[24] L-appellant, imbaghad, irrefera ghal xiehda sussegwenti fejn dan Muscat qal li mhux l-appellant kien qallu izda kien sema' ghajdut, u kien semma' lill-appellant ghal dawn ir-ragunijiet: haseb li l-appellant kien qieghed jittantalu l-mara; kellu jaghti Lm2000 lill-appellant li qatt ma qabbdu bicca xoghol; u (raguni li ta waqt il-guri ta' l-appellant) haseb li l-appellant kien kixfu li kellu tfajla ohra. Skond l-appellant, dwar Marco Abdilla, Charles Muscat jghid li jafu l-habs. "Illi essenzjalment", jghid l-appellant, "iz-zewg verzjonijiet ta' Charles Muscat dwar il-kwistjoni tal-bomba huma li, f'wahda jghid li Emanuel Camilleri qallu li ghamilha hu waqt li fit-tieni verzjoni qal li ma kienx qallu Emanuel Camilleri izda persuna ohra u l-ghajdut kien li ghamilha Emanuel Camilleri. Haga li qatt ma biddel fil-verzjoniiet kollha tul dawn l-ahhar ghaxar snin hi li huwa kellu certu odju ghal Emanuel Camilleri. Issa kemm huwa verosimili li persuna taghmel bomba hi u tmur tghid b'dan lill-persuna li tobghod, wiehed ihalli l-istess ipotesi ghad-diskrezzjoni ta' din l-Onorabbli Qorti." Din il-Qorti tinnota li dak li ma jghidx l-appellant fir-rikors ta' appell tieghu, hu li vendikazzjoni tista' ssir kemm billi tivvinta fuq persuna kif ukoll billi tikxef xi haga li qabel ma tkunx kxiftu dwarha ma' l-awtoritajiet. Meta Muscat xehed fit-23 ta' Settembru 1994 quddiem il-Magistrat Inkwirenti jista' jinghad[25] illi *he spilled the beans* ghax haseb li l-appellant kien qabbad lil Leli t-Tazz biex jisparalu. F'dik ix-xiehda huwa qal b'mod specifiku li kien l-appellant li kien qallu li ghamel il-bomba lill-Ispettur Cassar u li kien anke hadimha hu. Spjega c-cirkostanzi li fihom jghid li l-appellant qallu li kien ghamel il-bomba u sahansitra fejn kienu qeghdin meta qallu.

---

kont qieghed nitkellem ma' Leli u ghidtlu xi haga jien u biha kien mahruq u qalli. Hu qal illi l-bomba ghamilha gahx l-Ispettur Michael Cassar qabad u ressaq il-Qorti lil Michael Micallef 'it-Tikka'. Leli tal-Imqabba ghamilha l-bomba. Jiena ma gharraftx lill-Pulizija ghax bzajt li jista' jaghmel bomba lili. Leli ggieled minn mat-Tikka wara li ghamel il-bomba. Meta tkellimna fuq il-bomba konna gol-karozza tieghi, go triq li taghti miz-Zurrieq ghall-Imqabba. Li gara kien li Michael qalli xi haga lili fuq Leli u jien kont irrabjat u ghidtlu lil Leli. Michael kien dejjem jigri ma' Leli u mbaghad iggieled mieghu u Michael baqa' jigri barra."

[24] Ir-*raid* sar erba' xhur wara l-ispluzjoni mad-dar ta' l-Ispettur Cassar (ara xiehda ta' l-Ispettur Joseph Valletta a fol. 367 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni).

[25] Ara art. 549(4) u 646(2) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Charles Muscat fix-xiehda tieghu waqt il-guri ta' l-appellant Camilleri pprova jdahhal id-dubju dwar dak li qal (cioe` Muscat stess) fix-xiehda quddiem il-Magistrat Inkwirenti billi jghid illi ma kienx f'siktu u li ma jiftakarx li qal dak il-kliem, izda fuq sensiela ta' mistoqsijiet ta' l-Imhallef sedenti, qal li “99.9 ghidtu jiena”. Mistoqsi mill-prosekutur jekk hix il-verita` qal: “Le mhux ha nghid li hu l-verita`, mela jien naf.” U, mistoqsi jekk ivvintahx, qal “Stajt ghidtu jiena ghidtlek, stajt ghidtu jiena.” Meta, waqt il-kontro-ezami, saritlu referenza ghal dak li kien qal fl-Istruttorja maghmul fil-konfront ta' Camilleri “Kieku kien Leli, kont niftakar li qalli Leli, ghalhekk qed nghidlek li mhux Leli”, qal li ma jiftakarx li qal dak id-diskors izda jaf li ma qallux hu. Din il-Qorti tosserva wkoll illu huwa interessanti dak li jghid Charles Muscat rigward Marco Abdilla in kontro-ezami. Jichad li kien hu li ntroduca lil Abdilla ma' l-appellant. Jghid illi qatt ma ra lil Abdilla ma' l-appellant. Mistoqsi jekk qatt iltaqa' ma' Marco Abdilla wahdu qal “Le qatt l-anqas. Ghax jiena ma nafux dan.” Jghid li f'Settembru 1995 ma setax jiltaqa' ma' Marco Abdilla l-habs ghax hu (Muscat) kien mizmum id-Depot flok il-habs. L-implikazzjoni ta' dan li qieghed jghid l-appellant hu li ma kien hemm l-ebda okkazjoni li ltaqa' ma' Abdilla l-habs, u allura ma kienx possibbli li jinholoq pjan ma' Abdilla kontra l-appellant. Raguni ohra din biex ma titqiesx veritjera x-xiehda li ta Abdilla fis-26 ta' Awissu 1998 fejn allega li kien implika lill-appellant ghax “imgieghel” minn Charles Muscat.

25. Dwar Marco Abdilla, l-appellant jirreferi ghad-diversi drabi li dan ta verzjoni jew ohra. Jirreferi ghall-i*statement* tas-16 ta' Gunju 1998 fejn ammetta li kien jaf lil Charles Steven Muscat u ta r-retroxena ta' kif sar jaf lill-appellant. Fix-xiehda tieghu quddiem il-Magistrat Inkwirenti fl-istess gurnata rrepeta kwazi kollox li kien qal fl-i*statement*. Fil-kumpilazzjoni fl-20 ta' Awissu 1998 beda jevadi domandi li kienu qeghdin isirulu b'referenza ghal dak li kien stqarr. Fis-26 ta' Awissu 1998 rega' ttella' quddiem il-Qorti Istruttorja fejn qal li ma kienx jaf lill-appellant izda lil Charles Muscat u jaghti verzjoni kompletament differenti li fiha “jindem li hu u Charles Muscat holqu komplott kontra l-appellant.” F'dik id-deposizzjoni Marco Abdilla baqa'

jsostni li kien Charles Muscat li dahhlu fil-kobba. Fis-26 ta' April 1999 rega' xehed dwar il-mawra tieghu fl-Imqabba u ltaqa' ma' familjari ta' l-appellant allegatament biex jitlobhom xi flus. Fl-14 ta' Dicembu 1999 Marco Abdilla rega' biddel il-verzjoni tieghu u rega' mplika lill-appellant.

26. L-appellant jirreferi ghad-deskrizzjoni li Marco Abdilla ta tal-bomba u jikkummenta illi huwa maghruf pubblikament li anke fil-gazzetti lokali (u Marco Abdilla jixhed li jaqra l-gazzetti) l-bomba giet deskritta bhala *"pipe-bomb"*. Jghid illi Marco Abdilla juza l-kelma *"pipe-bomb"*. Din il-Qorti ezaminat l-is*tatement* u x-xiehda ta' Marco Abdilla u mkien ma sabet l-uzu tal-kelma *"pipe-bomb"* minn Marco Abdilla. Fl-*istatement* jiddeskriviha bhala bicca kanna tal-hadid maghluqa u li kellha micca hierga minn gol-kanna; il-micca kienet twila madwar zewg piedi u l-kanna madwar ghaxar pulzieri. Meta xehed quddiem il-Magistrat Inkwirenti qal hekk: "Il-bomba li wrieni kienet kanna daqs ghaxar pulzieri twila, wisa' ta' l-erbgha jew tat-tliet pulzieri. Kellha micca madwar zewg piedi. Kienet micca tat-temp. Dan qalli hu stess peress li kien qalli li tiehu bil-mod biex tilhaq tahrab u ma tweggax." Meta xehed fl-14 ta' Dicembru 1999 irrefera ghall-bomba semplicement bhala bil-micca, kanna ta' erba' pulzieri.

27. L-appellant jghid li Marco Abdilla qal li kien l-appellant li urieh il-bomba. Jghid din l-allegazzjoni mhix wahda kredibbli ghal dawn ir-ragunijiet: "(a) kemm hu verosimili illi l-appellant sejjer joqghod idur b'karozza li fiha jkun qed igorr bomba (bir-riskji kollha li din tista' ggib maghha); (b) u joqghod juri l-istess bomba lill-persuna li qieghda tallega li ma riditx ikollha x'taqsam maghha? U allura, (c) kemm hu verosimili li l-persuna li tirrifjuta li jkollha x'taqsam ma' bomba toqghod tohrog mill-post fejn allegatament kienet qed tixrob u tmur tara l-imsemmija bomba?" Fil-fehma ta' din il-Qorti, dan li qed jghid l-appellant ghandu valur argumentattiv. Mill-banda l-ohra, persuna li hi midhla ta' l-isplussiv mhix se tiddejjaq iddur b'dak it-tip ta' bomba biex tilhaq l-iskop taghha li ssib persuna "idoneja" biex tqieghed il-bomba minflokha. Mhuwiex l-anqas inverosimili li, jekk verament Marco Abdilla hareg minn fejn kien qieghed jixrob biex jara l-bomba, ghamel hekk ghax kien

qieghed itella' u jnizzel jaccettax; dan fid-dawl tal-fatt illi hu kellu l-vizzju tad-droga u, dejjem skond kif qal Marco Abdilla, kellu offerta ta' mitejn gramma eroina biex iqieghed il-bomba hu.

28. L-appellant jghid li Marco Abdilla huwa tip ta' persuna li ma jahsibhiex darbtejn biex lill-Pulizija jaghtihom lixka biex jizgwidahom mill-verita`. Isemmi bhala l-aktar ezempju car, il-kaz ta' meta safa ferut b'tir ta' senter. Allega li kien ittiehed minn Paceville lejn l-inhawi ta' l-Iklin/Swieqi fejn qal li sparawlu meta l-kaz lanqas kien sehh f'dawk in-nahat. In effetti l-kaz kien sehh fir-residenza tieghu l-Gzira u, skond l-akbar habib tieghu, Paul Spagnol, qal li kien hadlu s-senter tieghu stess waqt li kien qed jiehu l-kokaina. L-appellant jirreferi wkoll ghal dak li xehed Martin Debono fis-sens li Abdilla kien baghtu d-dar tieghu fil-Gzira biex inehhi s-senter. Ghalhekk, l-appellant jghid illi wiehed ma jistax jeskludi li Marco Abdilla, fejn ghandha x'taqsam il-bomba, ghamel l-istess bhall-kwistjoni ta' l-isparatura u zvija lill-Pulizija biex wahhal fl-appellant. In effetti jirrizulta lil din il-Qorti illi meta s-Supt. Bartholomeo Mula kellem lil Marco Abdilla l-Isptar, dan qallu li kien iltaqa' ma' tnejn min-nies Paceville li talbuh imur maghhom, haduh f'post is-Swieqi u sparawlu; u li dan kien in konnessjoni ma' xi dejn li kellu ta' bejn tletin u erbghin elf lira. Is-Supt. Mula qal[26] li Marco Abdilla ma riedx isemmi min kienet il-persuna ghax kienet persuna perikoluza. L-Ispettur Noel Cutajar[27] kien prezenti u kkorrobora dak li xehed is-Supt. Mula. Zied jghid li l-ghada dahlitilhom informazzjoni li l-isparatura kienet sehhet fr-residenza ta' omm Marco Abdilla. Accedew fil-post fejn kien hemm omm Marco Abdilla qed tnaddaf u tghajjat minhabba li sabet tracci ta' dmija u xi comb ma' l-art. Ghalhekk regghu marru jkellmu lil Marco Abdilla l-Isptar li ammetta li l-isparatura kienet sehhet fir-residenza ta' ommu u ma kienx qal hekk ghax beza' li setghu jehdulha l-post minhabba f'hekk. Baqa' jinsisti pero` li ma jsemmix isem il-persuna li kienet sparatlu ghax kien jibza'

---

[26] Fol. 367 – 372 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni.
[27] Fol. 384 – 395 *ibidem*.

minnha. Fil-fatt Marco Abdilla xehed quddiem l-A.I.C. Richard Aquilina[28] f'inkjesta magisterjali li saret dwar din l-isparatura. Huwa qal li kien Paceville, kien sejjer biex jaqbad taxi, ghaddew zewgt ihbieb u wiehed ghajjatlu. Dan beda jghajjat u jargumenta mieghu dwar xi flus li Abdilla kellu jtih. Abdilla qallu biex imorru x'imkien jitkellmu bil-kwiet u marru d-dar tieghu. Fit-triq baqghu jargumentaw dwar il-flus. Meta dahlu, qaghdu bilqieghda u baqghu jitkellmu u jargumentaw. Certu hin, wiehed minnhom hareg biex igib is-sigaretti u tela' b'senter f'idejh u mar ghal fuq Abdilla jheddu li jekk ma jtihx il-flus joqtlu. Abdilla jghid li qam, l-iehor mar ghal fuqu, gibed tir u laqtu fil-pexxun ta' riglejh tal-lemin. Jigifieri jekk Marco Abdilla pprova "jizgwida lill-Pulizija mill-verita`" jidher li kien ghamel hekk f'dawk li kien qieghed jahseb kienu l-interessi ta' ommu, ghax meta konfrontat bir-rizultanzi, huwa xehed fid-dettall dwar dak li kien sehh.[29] L-unika haga li ma zvelax <u>dakinhar</u> kienet l-identita` ta' min sparalu. Dwar dak li qal Martin Debono din il-Qorti tirreferi ghal dak li diga` ntqal *supra*[30]. Barra minn hekk ma tistax ma tosservax din il-Qorti illi meta Marco Abdilla xehed fis-26 ta' Awissu 1998 u ghamel referenza ghall-isparatura, fl-ebda hin ma qal x'sar mis-senter wara l-isparatura u lanqas ma qal li kien talab lil xi hadd biex inehhihulu mid-dar. Cio` nonostante jidher li l-gurati taw lill-appellant il-beneficcju tad-dubju dwar il-Hames Kap u ma sabuhx hati tar-reat kontemplat f'dak il-Kap u li kien jikkoncerna l-isparatura fuq Marco Abdilla. Fid-dawl ta' dak li ntqal pero` din il-Qorti ma tistax taqbel mas-sottomissjoni tad-difensur[31] li, ghax l-appellant gie lliberat minn dak il-Kap, din il-Qorti ghandha tqis li *"falsus in uno falsus in omnibus"*.

29. L-appellant ikompli jaghmel is-segwenti sottomissjonijiet:

---

[28] Fol. 432 – 433 *ibidem*.

[29] Ghalkemm jirrizulta li inizjalment Marco Abdilla ghazel li ma jixhidx imbaghad bidel il-fehma u ghazel li jixhed (ara wkoll xiehda ta' l-A.I.C. Richard Aquilina tad-9 ta' Dicembru 1998).

[30] Paragrafu 21.

[31] Difensur differenti minn dawk li dehru ghalih fil-guri u li ntavolaw l-appell ghalih.

"Illi l-appellant jinnega bil-qawwa kollha li direttament jew indirettament kellu x'jaqsam mal-kwistjoni tal-bomba.[32]

"Illi li huwa fattwalment pruvat hu li madwar xahrejn qabel ma ghamel l-istatement originali f'Gunju 1998, Marco Abdilla kien detenut gewwa l-Facilita` Korrettiva ta' Kordin f'Divizjoni VI, fejn kien hemm ukoll Charles Steven Muscat. Dan kollu jsahhah il-verzjoni, imressqa mill-istess Marco Abdilla, li l-kaz ma kien xejn hlief pjan viljakk, inizjat minn Charles Muscat bl-ghajnuna tal-bicca ghodda bl-isem ta' Marco Abdilla, biex finalment l-appellant jigi implikat u jispicca l-habs.

"Illi huwa minnu li huwa ferm difficli biex tasal ghal xi forma kredibbli dwar dak li jallega Marco Abdilla, izda l-appellant umilment jissottometti li Marco Abdilla kien jimxi bi strategija preciza, hafna aktar milli wiehed ghall-ewwel jimmagina. Dan jista' wiehed jasal ghalih jekk b'mod kronologiku jikkompara d-dati meta Marco Abdilla jixhed u jbiddel verzjonijet fil-kuntest tal-akkuzi varji li kellu.

"(i) **16 Gunju 1998**: waqt raid tal-Pulizija fir-residenza ta' omm Marco Abdilla, tinsab l-eroina, jigi arrestat u jittiehed l-Ghassa. Jingieb Magistrat jigguramenta l-bicca l-kbira tal-istqarrijiet u jithalla jmur id-dar. L-istqarrija hija mimlija akkuzi serjissimi.

"(ii) **17 Gunju 1998**: l-ghada Marco Abdilla jigi akkuzat bil-pussess ta' eroina u ta' kokaina. Il-prosekuzzjoni minkejja l-allegazzjonijiet fl-istatement tieghu fil-konfront tieghu stess, iwasslu ghal din l-akkuza semplici u Marco Abdilla jammetti minnufih.

"(iii) **20 Awissu 1998**: is-sentenza kontra Marco Abdilla tal-pussess ghada ma nghatatx u jirrifjuta li jixhed fil-kaz kontra Emanuel Camilleri.

---

[32] Fix-xiehda tieghu waqt il-guri l-appellant jichad li qatt kellem lil Charles Muscat fuq bomba ghax hu qatt ma ghamel bomba lin-nies.

“(iv) **26 Awissu 1998**: Marco Abdilla ghadu mdendel u jiddeciedi li jbiddel il-verzjoni kompletament fil-konfront ta’ Emanuel Camilleri u jezonerah.

“(v) **27 Awissu 1998**: l-ghada Marco Abdilla jircievi s-sentenza fuq il-kaz ta’ pussess u jigi kundannat Lm500 filwaqt li ma gewx in operat iz-zewg sentenzi sospizi 11 ta’ Dicembru 1997 u 2 ta’ Gunju 1998 u lanqas li hu recidiv bis-sentenzi sospizi 11 ta’ Dicembru 197 u 2 ta’ Gunju 1998 u lanqas li hu recidiv bis-sentenzi ndikati;

“(vi) **Bejn is-27 ta’ Awissu 1995** [*recte:* **1998**] **u 26 ta’ April 1999** il-kawzi pendenti kollha li kellu quddiem il-Qrati (u li ghalihom kien ghamel referenza fix-xiehda tieghu tas-26 ta’ Awissu 1998) bdew jinqatghu:

(i)(a) **17 ta’ Novembru 1998** - fuq pussess ta’ eroina, sewqan bla licenzja u assikurazzjoni, sewqan perikoluz, hsarat u offiza ta’ natura gravi per durata (xahrejn prigunerija jitnaqqas arrest, Lm300 multa, 18-il xahar sospensjoni, estensjoni tas-sentenza sospiza)

(b) **13 ta’ Jannar 1999** - sewqan traskurat bla licenzja, hbit u bla polza ta’ assigurazzjoni (Lm250 multa u sena sospensjoni)

(c) **26 ta’ Jannar 1999** – serq (tlett ijiem prigunerija)

(d) **8 ta’ Marzu 1999** – hsara (sec. 9 Kap. 152 ghal tliet snin)

(ii) **Fl-istess perijodu** beda jaghmel pressjoni fuq il-familjari tal-appellant bil-probabbli skop ta’ flus.

“(vii) **26 ta’ April 1999**: xahar u nofs wara li l-ahhar sentenza tieghu giet maqtugha rega’ tela’ jixhed fil-kumpilazzjoni kontra Emanuel Camilleri, ghamel allegazzjonijiet fil-konfront tal-appellant u beda jbiddel il-verzjoni u hekk kompla jaghmel fl-14 ta’ Dicembru 1999 meta rega’ tefa’ kollox fuq Emanuel Camilleri.

"Illi l-atteggjament ta' Marco Abdilla fil-konfront ta' Emanuel Camilleri kien is-suggett ta' xhud iehor Paul Spagnol li kien habib intimu ta' Marco Abdilla **"Kont qisni wiehed tal-familja."** Fuq il-pedana tax-xhieda stqarr li Marco Abdilla kien fetah qalbu mieghu u qallu li dak li kien allega fuq Emanuel Camilleri ma kienx minnu. Huwa minnu wkoll li Spagnol ghandu kondotta sostanzjali izda skond hu Marco Abdilla qallu **"Tfajt kollox fuq Leli l-Bully"**.

30. Dwar dawn is-sottomissjonijiet, din il-Qorti l-ewwelnett tirreferi ghall-osservazzjonijiet diga` maghmula meta kien qieghed jigi kkunsidrat l-Ewwel Kap ta' l-Att ta' Akkuza. Ghalhekk, ghalkemm Marco Abdilla seta' verament ghamel xi zmien il-habs fl-istess Divizjoni fejn kien Charles Muscat[33], ma jfissirx illi ghandha necessarjament tigi accettata s-sottomissjoni ta' l-appellant aktar mill-verzjoni originali ta' Marco Abdilla. Wara kollox anke Charles Muscat fil-verzjoni originali tieghu qal li kien l-appellant stess li qallu li ghamel il-bomba u wara dawwarha biex jghid li kien sema' ghajdut. Dwar l-istrategija li jallega li kellu Marco Abdilla, l-appellant kwazi jinsinwa li l-prosekuzzjoni kellha sehem f'dik l-istrategija. Jinghad l-ewwelnett illi l-unika akkuza li setghet tinghata mill-prosekuzzjoni kontra Marco Abdilla a bazi ta' l-i*statement* tieghu kienet dik ta' pussess ta' droga kontra l-ligi u l-piena li nghata kienet fil-parametri tal-ligi. L-istess jista' jinghad dwar il-pieni moghtija fil-kazijiet l-ohra kollha. Imbaghad jekk l-istrategija tieghu kienet li jibbenefika minn riduzzjonijet fil-piena minhabba l-kooperazzjoni tieghu mal-Pulizija, peress illi d-diversi kawzi msemmija mill-

---

[33] Din il-Qorti tosserva illi ghalkemm mhuwiex eskluz li fl-1998 Marco Abdilla seta' ghamel xi zmien fl-istess Divizjoni fejn kien Charles Muscat, Marco Abdilla fl-i*statement* tieghu jirreferi ghal meta kien il-habs f'Settembru <u>1995</u> u kien hemm l-istess Charles Muscat, li saqsieh jekk l-appellant kienx tah 200 gramma biex jaghmel il-bomba. "Wegibtu 'Iva' u staqsejtu kif kien jaf li Leli offrieli mitejn gramma droga sabiex inpoggi l-bomba u Charlie qalli li kien qallu Leli stess." Dan rega' kkonfermah fix-xiehda tieghu quddiem il-Magistrat Inkwirenti. Charles Muscat, fix-xiehda tieghu waqt il-guri, qal li f'Settembru 1995 kien ghadu mizmum id-Depot u ghalhekk ma setax iltaqa' ma' Marco Abdilla l-habs. Ma ngab l-ebda dokumentazzjoni dwar il-perijodi li fihom Abdilla u Muscat kienu mizmumin il-habs fl-istess Divizjoni.

appellant kienu ghadhom ma nqatghux, din il-Qorti tistaqsi jekk kienx jaghmel sens ghal Abdilla li jbiddel il-verzjoni (kif ghamel fis-26 ta' Awissu 1998) qabel ma jinqatghu. Difatti dak li kemm-il darba jesperjenzaw il-Qrati taghna hu li, wara li persuna tkun ibbenefikat minn tnaqqis fil-piena, meta din tigi biex tixhed fi proceduri kontra min tkun qabel allegat xi haga, hija tbiddel il-verzjoni. Mhux hekk gara f'dan il-kaz. Il-fatt li fis-26 ta' Awissu 1998 Abdilla biddel il-verzjoni originali tieghu hu aktar indikattiv li dan kien dovut ghal raguni jew ragunijiet ohra.

31. L-appellant ikompli jaghmel dawn is-sottomissjonijiet:

"Illi f'dan il-kaz setghu nghataw aktar hjiel minn certu dokumenti li ma nghatawx l-importanza li kien jixirqilhom:

(a) il-marki tal-passi carissimi f'dik it-trejqa dejqa indikata mill-perit Aquilina;
(b) l-isem ta' "Bona" misjub fir-residenza ta' Marco Abdilla;
(c) il-passaport tal-appellant li kien elevat u li ma giex ricerkat b'mod analitiku u li juri timbru cari u relevanti ghal kaz u cioe` certu dati ta' hrug minn Malta u dhul f'Malta.

"Illi wiehed ukoll irid jirrileva bir-rispett illi l-appellant kien ghamel perijodu estensiv bara l-pajjiz (ara f'dan is-sens il-passaport relattiv esebit f'dawn l-atti); skematikament l-esponent jirreferi ghas-segwenti:

Hrug u dhul (minn u go Malta)	data ittimbrata	pagna fil-passaport
Tluq minn Malta	15.11.93	pg 21
Dhul go Malta	11.03.94	pg 23
Tluq minn Malta	29.04.94	pg 23
Dhul go Malta	03.05.94	pg 16

Tluq minn Malta 10.05.94
pg 26
Dahla fir-Renju Unit 14.05.94
pg 22
Tluq minn Malta 08.07.94
pg 22

"Illi minn dan jidher li l-esponent hareg minn Malta fl-10 ta' Mejju 1994, fl-14 ta' Mejju 1994 hemm timbru li jindika dhul fir-Renju Unit, izda jibqa' nieqes dak it-timbru li jindika d-dhul lura Malta wara dik id-data!

"Illi fid-dawl tas-suespost jigi mfakkar li l-bomba saret fit-23 ta' Mejju 1994 u ghalhekk l-allegat mottiv imsemmi minn Marco Abdilla (ir-raguni ghaliex l-appellant seta' ghamel il-bomba) ma jregix. In-nuqqas tal-esponent minn dawn il-gzejjer fil-perijodu *de quo* huwa evidenti, u dan il-fatt, imqabbel ma dak li jghid is-Sur Michael Cassar (li f'dak iz-zmien huwa solva madwar sebghin kaz), ikompli jezonera lill-esponent minn kull rabta mat-tqeghid tal-bomba.

…

"Illi huwa importanti li wiehed jinnota li ghat-tielet u r-raba' kapi l-evidenza migjuba hija ta' tliet persuni li ghamlu allegazzjonijiet fuq l-appellant <u>wara</u> li kull wiehed minnhom inqabad f'kazijiet partikolari ta' ksur tal-ligi;

"Illi l-unika konsistenza fix-xhieda prodotti kontra l-appellant hija t-tibdil ta' verzjonijet u allegazzjonijiet."

32. Dwar il-marki tal-passi u l-karta bl-isem "Bona" fuqha, il-fatt li ma sarux investigazzjonijiet ulterjuri ma jfissirx li ma kienx hemm provi ohrajn li fuqhom il-gurati setghu jaslu ghall-verdett taghhom. Dwar il-passaport din il-Qorti tosserva l-ewwelnett li ma kellhiex l-opportunita` tara l-passaport li ghalih qed jirreferi l-appellant peress illi l-passaport esebit[34] inhareg fl-1 ta' Awissu 1998. Izda anke jekk stess din il-Qorti tiehu dawk id-dati bhala korretti,

[34] A fol. 919 ta' l-atti tal-kumpilazzjoni.

xorta ma jistax jinghad illi la m'hemmx data ta' dhul lura f'Malta wara li kien dahal fir-Renju Unit fl-14 ta' Mejju 1995 allura jfisser li ma kienx Malta meta tqieghdet il-bomba mar-residenza ta' l-Ispettur Cassar. Difatti meta l-appellant xehed waqt il-guri, fl-ebda mument ma jallega li ma kienx Malta f'dik il-gurnata.

33. Apparti l-osservazzjonijiet diga` maghmula, jirrizulta lil din il-Qorti mix-xiehda ta' l-istess appellant, illi huwa kellu konoxxenza tal-manifattura ta' splussivi. L-appellant stess jghid li kellu License B biex jghin fil-manifattura tal-loghob tan-nar fil-kamra tan-nar l-Imqabba. Mir-relazzjoni tal-Kurunell Albert Camilleri u dik ta' l-Ispizjar Mario Mifsud jidher illi l-isplussiv li ntuza fil-bomba kien *ammonium nitrate fuel oil* li jintuza Malta l-aktar fix-xoghol tal-barrieri. Jirrizulta wkoll li l-appellant kien jahdem f'barriera (ghalkemm hu jsostni li fil-barriera tieghu ma kienx juza splussiv ghax kienet tal-franka). Imbaghad dwar il-bomba, Marco Abdilla ddeskriviha bhala kanna tal-metall xi ghaxar pulzieri twila, wiesa' erba' jew tliet pulzieri u b'micca ta' xi zewg piedi. Fir-relazzjoni tieghu l-Kurunell Albert Camilleri qal li fl-opinjoni tieghu l-ordinju kien wiehed maghruf bhala *pipe-bomb* li kien jikkonsisti f'kontenitur tal-metall ta' madwar 6.5 centimetri (madwar zewg pulzieri u nofs) djametru u tul ta' bejn 12 u 15-il centimetru (bejn 4 2/3 u kwazi sitt pulzieri), madwar 0.3 kg materjal splussiv, *detonator*, *detonating cord*, tul ta' micca, bcejjec tal-metall ippakkjati mal-isplussiv. Ghalkemm hemm ftit diskrepanza fid-daqs tal-bomba bejn dak li ddeskriva Abdilla u dak li kkonkluda l-Kurunell Camilleri, wiehed irid jiftakar li Abdilla kien qieghed jixhed kwazi erba' snin wara li sehhet l-ispluzjoni.

34. Bhalma diga` ntqal[35], fis-seduta tal-11 ta' Frar 2010 din il-Qorti semghet ix-xiehda ta' Catherine Abdilla. Id-difiza kienet talbet li din ix-xhud tinstema' minhabba xi haga li allegatament qal Marco Abdilla *in articulo mortis*. Mix-xiehda ta' Catherine Abdilla jirrizulta li ftit qabel ma miet (xi sitt gimghat qabel), Marco Abdilla qallha li ma kienx l-appellant li sparalu. Effettivament mill-akkuza

35 *Supra* paragrafu 21.

relattiva (il-Hames Kap) l-appellant gie lliberat. Dwar il-kwistjoni tal-bomba, mix-xiehda ta' Catherine Abdilla jirrizulta li Marco Abdilla ma qal xejn fl-istess okkazjoni, izda darba – zmien qabel u meta Marco kien ghadu jiflah – kienu semghu xi haga fl-ahbarijiet u Marco kien qallha li zgur mhux Leli daqs kemm ghandu qalbu tajba. Tali dikjarazzjoni ma tistax tittiehed bhala dikjarazzjoni *in articulo mortis*. Barra minn hekk ix-xhud ma setghetx tispecifika <u>meta</u> binha qal hekk. Fil-fehma ta' din il-Qorti, imbaghad, jekk Marco Abdilla ried jistqarr ma' ommu "l-verita`" qabel ma miet, meta tkellem dwar l-isparatura kellu l-okkazjoni anke jistqarr maghha xi haga dwar il-bomba. Ghalhekk dak id-diskors li seta' "xi darba" qallha ma jikkapovolgix l-osservazzjonijiet li ghamlet din il-Qorti fil-paragrafi precedenti.

35. Ghaldaqstant is-sitwazzjoni fattwali kienet tali li l-gurati, minghajr ma semghu x-xiehda ta' Catherine Abdilla, setghu ma jemmnux il-verzjoni li l-appellant ta waqt il-guri ghax hemm cirkostanzi u provi li huma ugwalment kapaci li jitwemmnu u li l-gurati kienu perfettament intitolati – u din il-Qorti zzid tghid, anke wara li semghet ix-xiehda ta' Catherine Abdilla u ezaminat in-nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata mill-appellant fit-12 ta' Frar 2010 u n-nota responsiva ta' l-Avukat Generali pprezentata fil-15 ta' Frar 2010, gustifikati – li jemmnu. U bil-fatt li l-bomba tqieghdet wara l-bieb, kif jghid id-difensur ta' l-appellant *"in open air"*, ma jfissirx li ma jistax jissussisti t-tentattiv ta' omicidju volontarju taht ir-Raba' Kap. Il-mezz uzat kien kapaci mhux biss jaghmel hsara izda anke joqtol. Tqieghed ma' dar fejn kien hemm in-nies, fi triq fejn hemm djar ohra, u fi triq mnejn jghaddu n-nies. Konsegwentement l-ewwel aggravju ta' l-appellant qieghed jigi michud.

36. It-tieni aggravju ta' l-appellant jirrigwarda l-piena. Waqt sottomissjonijiet orali quddiem din il-Qorti, id-difensur ta' l-appellant issottometta illi ghandu jkun hemm konkors formali bejn l-Ewwel Kap u t-Tieni Kap. Huwa veru illi dawn iz-zewg Kapi jittrattaw il-ksur ta' l-istess disposizzjoni tal-ligi u jittrattaw l-istess perijodu ta' zmien, izda kull Kap jittratta medicina perikoluza differenti u, salv

fil-kaz ta’ Marco Abdilla, cirkostanzi differenti. Ghalhekk din il-Qorti ma tistax taqbel ma’ din is-sottomissjoni.

37. Punt iehor li tqajjem fil-mori ta’ dan l-appell jirrigwarda pretensjoni ta’ l-appellant li, in kwantu jirrigwarda l-Ewwel Kap u t-Tieni Kap ghandu jigi applikat l-artikolu 29 tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta’ Malta. Huwa jghid illi fil-perijodu li kien arrestat in konnessjoni ma’ dan il-kaz, huwa rrifletta u ddecieda li jkun ta’ ghajnuna lis-socjeta` billi nforma lill-Pulizija bis-sors minn fejn kienet tigi d-droga. Jghid li l-Pulizija hadmet b’ezitu favorevoli u arrestat il-persuna li kienet tforni d-droga. Xehed quddiem il-Magistrat Inkwirenti u wara quddiem il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti Istruttorja. Il-persuna koncernata kienet certu Hasan Ben Salah li s-sentenza fil-konfront tieghu nghatat mill-Qorti Kriminali fis-16 ta’ Marzu 2009 wara li dan ammetta l-akkuzi migjuba kontra tieghu.

38. L-artikolu 29 tal-Kap 101 jipprovdi testwalment:

“Meta dwar persuna misjuba hatja ta’ reat kontra din l-Ordinanza, il-prosekuzzjoni tiddikjara fil-process li dik il-persuna tkun ghenet lill-Pulizija biex taqbad lill-persuna jew lill-persuni li jkunu pprovdewlha l-medicina, jew il-persuna misjuba hatja kif intqal qabel tipprova ghas-sodisfazzjon tal-Qorti li tkun hekk ghenet lill-Pulizija, il-piena titnaqqas ….”

Mela l-persuna koncernata trid tkun ghenet lill-Pulizija biex taqbad lill-persuna li tkun fornitilha d-droga. X’gara f’dan il-kaz? Fl-14 ta’ Dicembru 2006 xehed is-Supt. Neil Harrison quddiem din il-Qorti fejn ta rendikont ta’ kif il-Pulizija kienu diga` wasslu biex identifikaw lil Hasan Ben Salah bhala persuna involuta fit-traffikar tad-droga u kienu talbu l-assistenza tal-Pulizija Olandiza peress illi kien gie stabbilit li dan Salah, maghruf bhala “Kleiner”, kien Marokkin li kien ilu zmien twil jghix l-Olanda. Intalbet ukoll l-assistenza tal-Europol. Fl-20 ta’ Settembru 2005 il-Pulizija Olandiza nfurmat lis-Supt. Harrison li kien gie arrestat certu Paul Debattista flimkien ma’ zewg persuni ohra b’ammont sostanzjali ta’ flus. Irrizulta li wiehed mill-persuni l-ohra kien l-imsemmi Salah. Inhareg European Arrest Warrant

b'referenza ghall-perijodu 4 ta' Gunju 2002 u s-seba' snin ta' qabel u fit-22 ta' Settembru 2005 baghtu l-inkartament l-Olanda. Xi sitt gimghat wara s-Supt. Harrison gie nfurmat mill-habs li l-appellant xtaq jaghtih xi informazzjoni. Baghat ghalih u l-informazzjoni li ta l-appellant kienet tirrigwarda proprju l-imsemmi Hasan Ben Salah, li kien maghruf bhala "Kleiner". Dakinhar stess l-appellant accetta li jixhed, u xehed, quddiem il-Magistrat ta' l-Ghassa fejn anke identifika l-persuna msemmija minn fuq ritratt. Is-Supt. Harrison kompla jghid li fix-xiehda tieghu l-appellant anke semma persuna Maltija li kienet ghadha ma tressqitx mill-Pulizija u li kienet involuta f'dak it-traffikar ta' droga. Meta Salah ngab Malta, l-appellant xehed, qal li kien ilu ghaxar snin ma jarah, jiftakru bniedem bix-xaghar u llum bla xaghar, imma mill-fattizzi tieghu jahseb li huwa hu. Fis-16 ta' April 2009, jigifieri wara li kienet giet deciza l-kawza kontra Hasan ben Salah, xehed ukoll quddiem din il-Qorti l-Ispettur Norbert Ciappara. Huwa qal li bix-xiehda ta' l-appellant issahhah il-kaz li kellhom kontra l-imsemmi Salah.

39. Minn dak li xehdu s-Supt. Neil Harrison u l-Ispettur Norbert Ciappara ma jirrizultax li Hasan Ben Salah "inqabad" bl-ghajnuna ta' l-appellant peress illi l-Pulizija kienu diga` jafu bih u sahansitra kien inhareg European Arrest Warrant biex dan jingab Malta. Ghalhekk m'hemmx dubju li l-artikolu 29 tal-Kap. 101 mhuwiex applikabbli.

40. Din il-Qorti inoltre nnotat li l-ewwel Qorti kkunsidrat dak kollu li seta' jigi kkunsidrat dwar il-piena, u ghalhekk ma ssibx li hemm lok biex tiddisturba d-diskrezzjoni kif ezercitata mill-ewwel Qorti meta stabbilixxiet il-*quantum* tal-piena.

41. Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier, b'dan li l-perijodu ghall-hlas tal-multa u l-perijodu sabiex l-Avukat Generali jiddikjara b'nota jekk id-droga esebita hijiex mehtiega in konnessjoni ma' xi proceduri kriminali kontra terzi jibdew jiddekorru millum.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------